

Dezvoltarea economică, socială și culturală a zonelor rurale din România

Vineri, 24 noiembrie 2017, PITEȘTI, jud. Argeș

Muzeul Județean Argeș, sala amfiteatru, str. Armand Călinescu, nr. 44, Pitești, jud Argeș

Probleme care privesc agricultura din România

(așa cum au rezultat din consultările cu personalul din Direcțiile Agricole Județene)

Document de lucru pentru stimularea dezbaterilor de la Pitești

1. Disfuncții actuale ale agriculturii românești

- 1.1. Piețele sectoriale nu sunt organizate și nu funcționează în acord deplin cu principiile comunitare de piață. România a încheiat negocierile de aderare la UE, în anul 2003, pe baza reglementărilor UE de organizare a piețelor sectoriale. Pe parcursul negocierilor și după încheierea acestora, Comisia și Parlamentul European au elaborat noi reglementări privind organizarea și funcționarea piețelor produselor agroalimentare a producătorilor și operatorilor pe filierele de comercializare (exemplu: Regulamentul CEE nr. 1234/2007 cu modificările și completările ulterioare). În baza acestor noi reglementări fiecare stat membru a ajustat legislația națională (exemplu: în Franța s-a adoptat o lege privind reforma în agricultură privind organizarea producătorilor și producției). Din momentul aderării României la UE (1 ianuarie 2007), în domeniul agriculturii nu s-au realizat acte normative cadru pentru aplicarea regulilor comunitare și de punere în acord cu principiile comunitare de piață.

Exemplu: în anul 2002 Comisia Europeană a aprobat Regulamentul CE nr.178/2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară (EFSA) și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare. În anul 2004 s-a aprobat de către Parlamentul României, Legea nr. 150/2004 privind siguranța alimentelor, cu modificările și completările ulterioare. Pe baza acestei legi s-a înființat ANSVSA ca autoritate corespondentă EFSA. În fapt ANSVSA s-a înființat pe scheletul Agenției sanitar-veterinare care funcționa în acel moment ca direcție generală în cadrul Ministerului Agriculturii și avea ca atribuții activități referitoare la bunăstarea animalelor. Această reorganizare a Agenției Sanitar-Veterinare a avut ca scop ieșirea acesteia din subordonarea Ministerului Agriculturii. La atribuțiile inițiale ale Agenției Sanitar-Veterinare au fost adăugate și atribuții referitoare la produsele alimentare de origine vegetală. În statele membre

ale UE, autoritățile naționale corespondente EFSA au în exclusivitate atribuții de control pe lanțul alimentar. Acestea nu au atribuții de reglementare ci în exclusivitate de control în vederea respectării principiilor de siguranță a alimentelor (trasabilitate, transparență, calitate).

Reglementările în vederea respectării principiilor de siguranță a alimentelor au fost realizate de ministerele agriculturii din fiecare stat membru. Controlul se poate baza numai pe norme de control ale autorității dar nu de reglementare a modului de îndeplinire a principiilor de siguranță a alimentelor. În România, ANSVSA realizează și reglementarea principiilor și controlul. Acest mod de legiferare este incorect și în contradicție cu legislația și practicile europene. Este o construcție instituțională care a creat confuzii în ceea ce privește controlul produselor alimentare pentru care, pe diferite componente de administrare a activităților și-a declinat competențele către Ministerul Sănătății, iar în ceea ce privește etichetarea către (Autoritatea Națională pentru Protecția a Consumatorilor (ANPC)).

Reglementările pieței produselor agroalimentare și non-alimentare de origine vegetală și/sau animală intră în atribuțiile Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) care este responsabil cu reglementarea și organizarea piețelor sectoriale și cu filierele de comercializare – producția agricolă, achiziționarea, procesarea, prelucrarea, comercializarea, MADR fiind titular și responsabil legal cu politicile în domeniul agroalimentar și cu realizarea activităților de control ex-ante. Această construcție instituțională a creat și crează conflicte instituționale cu privire la legalitatea activității și confuzii grave în ceea ce privește atribuțiile instituțiilor statului raportate la competențele acestora.

Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie faptul că diferențele de calitate ale produselor alimentare din statele membre vechi comercializate în statele din estul Europei nu au putut fi verificate, demonstrate, constatate și explicate de MADR ca singură autoritate competentă în domeniu și a fost nevoie de implicarea MADR, ANSVSA, ANPC iar explicațiile au fost susținute de organizații profesionale (ex: Romalimenta), susceptibile de lipsă de obiectivitate ca urmare a unor interese subiective ce derivă din calitatea lor de jucător pe piață. Legea hipermarket-urilor este încă un exemplu a confuziilor create de neorganizarea filierelor/lanțurilor de comercializare a produselor. Este o lege care nu respectă regulile de concurență loială.

- 1.2.** România nu a elaborat legislația națională cadru pentru acordarea diferitelor forme de sprijin (subvenții) comunitare. Fiecare stat membru a avut și are obligația de a elabora norme detaliate de acordare a subvențiilor care se bazează pe criteriile de organizare a producătorilor și producției în sensul adaptării la cerințele pieței. S-a invocat faptul că din momentul aderării României la UE regulamentele comunitare

sunt direct aplicabile. Regulamentele comunitare nu pot fi direct aplicabile deoarece pentru aplicarea regulamentelor fiecare stat membru elaborează legislație națională cadru, norme și reguli naționale adaptate situației specifice fiecărui stat membru.

- 1.3. Sistemul Național de Extensie și Consultanță pentru Agricultură (SNECA) – cerința de înființare și funcționare pentru începerea negocierilor de aderare nu a fost implementată corect pentru a putea răspunde la provocările și schimbările necesare la nivelul producătorilor agricoli referitoare la: organizarea producției, producătorilor, relația cu cercetarea și învățământul de toate gradele sau la elaborarea proiectelor pentru accesarea fondurilor europene de pre-aderare și post-aderare. Sistemul trebuia să realizeze prin măsuri de educare și conștientizare a micilor producători, înființarea/organizarea diferitelor forme de asociere: exploatarea în comun a terenurilor, comercializarea în comun a produselor agricole, exploatarea în comun a unor mașini și utilaje agricole, achiziționarea input-urilor, efectuarea tratamentelor de către unități specializate care pot fi responsabile de efectul toxic al unor produse, a dozelor și concentrațiilor soluțiilor aplicate.
- 1.4. Politica de comasare a terenurilor a fost realizată numai prin legislația de vânzare a terenurilor fără a se pune accent în primul rând pe măsuri de asociere în vederea realizării în comun a exploatării terenurilor. Sistemul de vânzare cumpărare a terenurilor este mult prea permisiv pentru străini, ceea ce a condus la o vulnerabilitate accentuată a siguranței naționale în domeniu.
- 1.5. Politicile agricole aferente Pilonului I (organizarea producției și a producătorilor și aplicarea mecanismelor și instrumentelor de piață care conferă o funcționare a piețelor pe principii comunitare) nu sunt puse în acord cu politicile de dezvoltare rurală.

2. Direcții de acțiune necesar a fi implementate

2.1. Măsuri legislative:

Legea cadru a agriculturii în acord cu regulile și cerințele PAC care să reglementeze:

- măsuri de organizare a producătorilor și implicit a producției în vederea creșterii competitivității acestora;
- măsuri de reconstrucție instituțională care să asigure profesionalizarea activităților și funcționarea sistemelor sectoriale de administrare și control;
- organizarea piețelor sectoriale în vederea implementării mecanismelor și instrumentelor de funcționare a acestora pe principii echivalente celor

comunitare și care să asigure organizarea filierelor/lanțurilor de comercializare agroalimentare și non-alimentare cu respectarea principiilor de transparență, trasabilitate și calitate, precum și adaptarea acestora la cerințele consumatorilor;

- organizarea filierelor și lanțurilor de comercializare a produselor agroalimentare pentru a permite funcționarea sistemelor de promovare a produselor cu indicații geografice, indicații de origine controlată, produse tradiționale sau mărci tradiționale;
- corelarea politicilor de dezvoltare rurală (Pilonul II) cu politicile agricole (Pilonul I) în vederea reconstrucției infrastructurii specifice fiecărui sector din agricultură (centre de achiziții specializate, transposturi specializate, burse specializate aferente sectoarelor pe producție în special pentru floricultură, produse ornamentale, semințe și material săditor corelate, rețele de comercializare naționale construite pe principii concurențiale corecte);

Realizarea unor programe pilot pentru sprijinirea micilor producători din sectorul vie-vin în vederea punerii în valoare a podgoriilor consacrate din județele Vrancea, Buzău, Prahova astfel încât vinurile produse de micii producători să poată fi încadrate în vinuri cu denumire de origine consacrată.

Realizarea de programe pilot pentru replantarea viilor destinate producției de struguri de masă în zone de favorabilitate. Strugurii de masă sunt încadrați în politicile de piață comunitară în grupa de produse legume și fructe;

Realizarea de programe pilot pentru înființarea de culturi intensive și superintensive de plante medicinale și aromatice, arbuști fructiferi și plante melifere.

Redefinirea organizațiilor profesionale prin modificarea legislației actuale referitoare la Organizațiile Interprofesionale pentru Produse Agroalimentare de Legume și Fructe (OIPA) pentru a răspunde prevederilor Regulamentului CEE 1234/2007 cu modificările și completările ulterioare;

Reînființarea Consiliilor pe produs ca organisme de dialog profesional ale MADR, pe fiecare sector în care să se regăsească pe lângă reprezentanții producătorilor (Grupuri de producători recunoscute, Asociații ale producătorilor, etc.) și institutele de cercetare, stațiunile de cercetare și dezvoltare, învățământul superior, etc.

Realizarea de acorduri guvernamentale cu multinaționalele de tutun, bere, cidru, sucuri, etc. în vederea utilizării materiilor prime de origine vegetală autohtone astfel încât acestea să se regăsească în produsele finite, în procente care să asigure revigorearea sectoarelor agricole și realizarea de venituri echitabile producătorilor

agricoli din zonele tradiționale de producție care au fost afectate de politicile multinaționalelor.

- 2.2.** Reorganizarea Sistemului Național de Extensie și Consultanță pentru Agricultură ca un mijloc de creștere a competitivității producătorilor și a operatorilor pe filierele de comercializare, sistem care asigură legătura între învățământ, cercetare, producție, comercializare, promovare. Sistemul asigură promovarea proiectelor de inovare, pentru realizarea legăturilor producătorilor agricoli cu absolvenții de universități agronomice specializați pe diferite sectoare, absolvenți ai universităților de industrie alimentară și absolvenți ai liceelor de specialitate și scoli profesionale.

3. Modificarea legislației referitoare la:

- 3.1.** Vânzarea terenurilor;
 - 3.2.** Realizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare în vederea consolidării terenurilor și limitării efectelor diferitelor fenomene de mediu;
 - 3.3.** Revizuirea integrală a legislației incoerente care reglementează absorbția fondurilor europene destinate agriculturii și care trebuie să fie corelată cu programele naționale.
- 4.** Organizarea corectă și transparentă a piețelor agroalimentare și a filierelor de comercializare permite înființarea fondurilor mutuale ca mijloace de finanțare în scopul despăgubirii producătorilor afectați de diferite efecte climatice și de mediu dar și pentru dezvoltarea activităților.
 - 5.** Realizarea Codului agricol și a Codului rural, care să asigure o ajustare periodică a legislației și care să permită actualizarea coerentă și eficientă în timp real la orice variație/modificare/amenințare a situației piețelor.
 - 6.** Reorganizarea departamentului de politici agricole din cadrul MADR prin întărirea birourilor pe produs - structuri organizatorice profesionalizate responsabile cu elaborare de politici agricole sectoriale, recunoașterea/autorizarea grupurilor de producători. Punerea accentului pe micii producători, astfel încât aceștia să devină parte activă a filierelor de comercializare generatoare de venituri corecte și echitabile.
 - 7.** Pe modelul francez, trebuie înființate structuri specializate pentru funcționarea sistemelor de administrare și control pentru sectoarele agricole, în special pentru horticoltură și culturile specializate, prelucrarea produselor în vederea creșterii valorii adăugate a produselor agroalimentare, în care se încadrează și suplimentele alimentare. Numai prin aceste structuri specializate se pot obține în timp real inputurile necesare modificării în timp util a legislației și a măsurilor de sprijin financiar național punctual pe filierele de producție și comercializare.